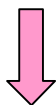
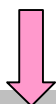

**STÁTNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ
(KONCEPCE STÁTNÍ VZDĚLÁVACÍ POLITIKY)**

Národní program rozvoje vzdělávání – Bílá kniha

*Zpracovává
MŠMT ČR
Schvaluje
Poslanecká
sněmovna,
Senát
Parlamentu*

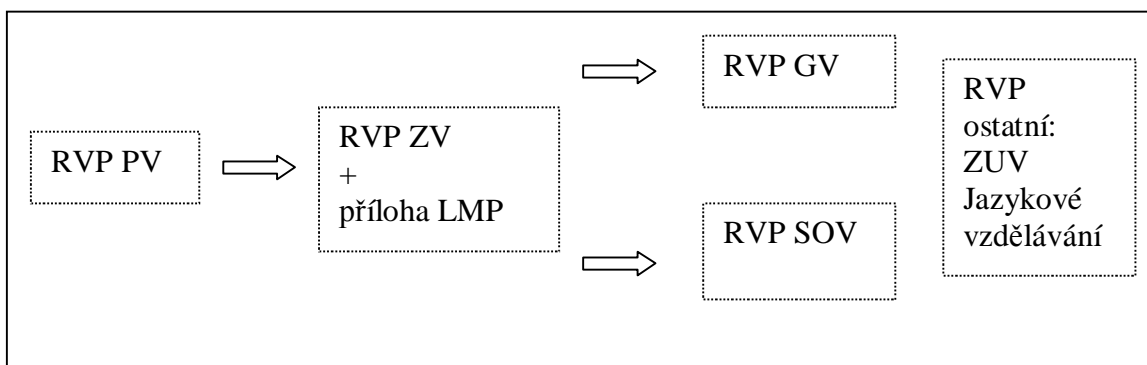

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR

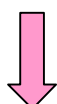
*Zpracovává
MŠMT ČR,
předkládá
vládě ke
schválení*

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji

*Zpracovává
krajský úřad,
předkládá
MŠMT
k vyjádření,
schvaluje
zastupitelstvo
kraje*

*Vydává
ministerstvo,
ministerstva*

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

*Vydává
ředitel školy
nebo
školského
zařízení*

KONCEPCE VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

Proměny vzdělávacího systému od roku 1990 jsou úzce spjaty s proměnami celé naší společnosti a zrcadlí se v nich její hospodářský, kulturní i morální stav. Společnost v letech 1990 – 1996 podlehla euforii změn, nových možností a příležitostí. Ne jinak tomu bylo i v oblasti výchovy a vzdělávání, kde se v prvních letech začalo v pedagogických kruzích projevovat odmítání minulosti, nastal odklon od jednotné školy a do škol vstoupily myšlenky humanizace a demokratizace. Společenská a ekonomická transformace byla nastartována a i náš vzdělávací systém podlehl v této době obrovskému množství inovací a změn – koncepčních (např. existence již tří vzdělávacích programů pro základní vzdělávání - Obecná škola, Základní škola, Národní škola, alternativní program Waldorfská škola), obsahových i legislativních. Z nově přichozí svobody se ve školství rodila různá profesní hnutí (např. Přátelé angažovaného učení - PAU, Nezávislá mezioborová iniciativa pro školskou reformu - NEMES, Stálá konference asociací ve vzdělávání - SKAV) a asociace (např. Asociace ředitelů základních škol, Asociace pedagogů základních škol), které se do transformačního procesu zapojily velmi aktivně a tak se v našich podmínkách zrodil fenomén „transformačních přeměn zdola“¹, který je stále aktuální. Stovky učitelů a vedoucích pracovníků škol se na setkáních konaných několikrát ročně dělily se svými kolegy o zkušenosti s uplatňováním inovačních postupů, metod, organizace výuky, nové způsoby řízení apod. Do českých škol začala pronikat různá alternativní a inovativní pojetí výchovy a vzdělávání.

Postupně vznikl nový systém sebevzdělávání. Začal se konstituovat nový model školy pro 21. století.

Pro podporu transformačního procesu zdola však nebyly vytvořeny vhodné podmínky „shora“ – podmínky zaštitěné Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy a zasazené do legislativního rámce. Počáteční rychlý a úspěšně probíhající proces transformace se poněkud zpomalil v roce 1997, kdy se v naší hospodářské a politické sféře projevila celá řada těžkostí. Hovořilo se o morální krizi, o příliš velkých očekáváních a zklamáních, o rostoucí apatii, či nedůvěře k politickým činitelům, institucím a především o absenci vize a koncepce budoucího vývoje, a to vzdělávání nevyjímaje.² Zcela absentovala legitimní podpora inovativních a alternativních škol, směrů, hnutí a pedagogů. Objevil se jev již historicky známý v podobě, jak o něm píše J. Dewey v knize *Zkušenost a výchova*: „Každé hnutí probíhající v duchu nových idejí a jimi usměrňovaných činností dříve nebo později vyvolá pokusy o návrat k zdánlivě jednodušším a původnějším idejím a praktické minulosti...“³

Koncepci budoucího vývoje vzdělávání nastartovalo zapojení naší země do analytických a hodnotících činností Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v oblasti vzdělávání, nazvané „country reviews“ od roku 1995. V průběhu roku 1998 byla v rámci procesu přidružování v Evropské unii zpracována sektorová studie školství České vzdělání a Evropa – strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do Evropské unie, jejímž cílem bylo vystihnout a analyzovat důsledky vstupu České republiky do Evropské unie – změny legislativního charakteru, ale také změny celkového paradigmatu vzdělávání, které by odpovídalo vzdělávacím soustavám moderních evropských demokracií. Poprvé se odborné veřejnosti předkládají informace o novém pojetí kurikula, které vychází z dvouúrovňového

¹ HRUBÁ, J. *Zlepšení může přijít jen od nás samých*. Učitelské listy, Praha, září 2004, s.1. ISSN 1210-6313.

² ČERYCH, L.; KOTÁSEK, J.; KOUCKÝ, J.; KOVAŘOVIC, J.; ŠVECOVÁ, J. *Priority pro českou vzdělávací politiku*. Praha: ÚIV, 1999. 51s.

³ SINGULE, F.; RÝDL, K. *Pedagogické proudy I. poloviny 20. století*. Praha: SPN, 1998, s. 16.

participativního modelu kurikulární politiky evropských zemí a opírá se o čtyři pilíře evropské vzdělanosti: učit se poznávat, učit se jednat, učit se žít společně a učit se být. Analytický dokument pojmenovává rovněž vize a strategie navrhovaného vývoje, které se staly východiskem pro zásadní dokument, který deset let v období naší transformace chyběl; dokument, který vnesl světlo do pedagogické veřejnosti – Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, tzv. Bílá kniha.

V podobě Bílé knihy dostala veřejnost koncepční materiál, který jednoznačně pojmenovává klíčové principy proměny našeho školství, definuje obecné cíle výchovy a vzdělávání, proklamuje vnitřní proměnu školy a změnu jejího klimatu, vyslovuje požadavek na zvyšování kvality vzdělávání a formuluje hlavní strategické linie vzdělávací politiky v České republice do roku 2005, v některých oblastech do roku 2010. Vyjadřuje vládní záměry v oblasti vzdělávání a z nich vyplývající legislativní a organizační opatření a rozvojové programy.⁴

Bílá kniha odstartovala zpracovávání strategických dokumentů ve dvou liniích – tvorbu rámcových vzdělávacích programů pro předškolní výchovu a vzdělávání, základní vzdělávání, gymnaziální vzdělávání a střední odborné vzdělávání a rovněž přípravu nového Zákona o vzdělávání, který by měl legislativně zmíněné rámcové programy ukotvit v našem vzdělávacím systému. Z hlediska budoucnosti a potřeb naší společnosti dokument akcentuje v oblasti základního vzdělávání:

- Individualitu žáka
- Koncept celoživotního učení
- Změny v pojetí vyučování
- Změny klimatu školy
- Pedagogickou autonomii učitelů
- Pedagogickou autonomii škol

Do českých škol tedy přichází nový prvek – výrazné posílení pedagogické autonomie, který poskytuje učitelům větší míru svobody, ale současně i více zodpovědnosti při naplňování stanovených cílů a dosahování daných kompetencí pro určitý stupeň vzdělání. Otevírá cestu k rozšiřování inovací a alternativ. Toto novum však vyvolává postupně řadu pochybností v pedagogickém terénu.

NÁRODNÍ PROGRAM ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ – BÍLÁ KNIHA 2002

Vychází ze čtyř pilířů evropské vzdělanosti:

- § učit se poznávat
- § učit se jednat
- § učit se žít společně
- § učit se být

⁴ KOTÁSEK, J. aj. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*. Praha: ÚIV, 2001. s 5-9.

OBSAH

ÚVOD	5
I. VÝCHODISKA A PŘEDPOKLADY ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY	
1. Obecné cíle vzdělávání a výchovy	13
2. Proměny společnosti a principy vzdělávací politiky	15
3. Řízení a financování vzdělávací soustavy v nových podmínkách	20
4. Prognóza kvantitativního vývoje vzdělávací soustavy	25
5. Evropská a mezinárodní spolupráce ve vzdělávání	30
II. PŘEDŠKOLNÍ, ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	
A. Společné otázky	37
1. Změna cílů a obsahů vzdělávání	37
2. Zvyšování kvality vzdělávání	39
3. Vnitřní proměna školy	41
4. Pedagogičtí pracovníci jako nositelé změn	43
B. Specifické problémy stupňů a oblastí vzdělávání	45
5. Předškolní vzdělávání	45
6. Základní vzdělávání	47
7. Střední všeobecné a střední odborné vzdělávání	51
8. Zájmové vzdělávání a využívání volného času	54
9. Vzdělávání nadaných jedinců	56
10. Vzdělávání zdravotně a sociálně znevýhodněných	57
III. TERCIÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	
A. Společné otázky	63
1. Utváření terciárního sektoru vzdělávání	63
2. Cíle a struktura terciárního vzdělávání	64
3. Kvantitativní prognóza účasti na terciárním vzdělávání	65
4. Přístup ke vzdělávání a péče o studenty	66
5. Prostupnost a modulární stavba studijních a vzdělávacích programů	67
6. Nové formy studia	68
B. Specifické problémy součástí terciárního sektoru vzdělávání	69
7. Vzdělávání na vysokých školách	69
8. Vzdělávání na vyšších odborných školách	73
IV. VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	
A. Společné otázky	79
1. Vzdělávání dospělých jako integrální součást vzdělávací soustavy	79
2. Klíčové problémy vzdělávání dospělých a jejich řešení	80
B. Specifické problémy součástí vzdělávání dospělých	82
3. Studium dospělých ve školách	82
4. Další profesní vzdělávání	82
5. Rekvalifikační vzdělávání	83
6. Zájmové a občanské vzdělávání v dospělosti	83
ZÁVĚR	
Hlavní strategické linie vzdělávací politiky v České republice	87
1. Realizace celoživotního učení pro všechny	87
2. Přizpůsobování vzdělávacích a studijních programů potřebám života ve společnosti znalostí	90
3. Monitorování a hodnocení kvality a efektivity vzdělávání	92
4. Podpora vnitřní proměny a otevřenosti vzdělávacích institucí	93
5. Proměna role a profesní perspektivy pedagogických a akademických pracovníků	94
6. Přejít od centralizovaného řízení k odpovědnému spolurozhodování	96
Prameny	98

Hlavní cíle vzdělávací politiky:

- 1) Rozvoj vzdělávacích příležitostí a rovnost přístupu ke vzdělávání
- 2) Změny v pojetí a obsahu vzdělávání a charakteru školy
- 3) Změny ve struktuře vzdělávací soustavy
- 4) Obrát v postavení učitelů a v přístupu k ekonomickému zajištění vzdělávací soustavy

Základní tendence

- Naplňování konceptu celoživotního učení
- Otevírání vzdělávacího systému
- Vytváření co nejvíce vzdělávacích příležitostí pro všechny
- Proměny tradiční školy
- Uvolnění vlastních zdrojů vzdělávací soustavy

Ve vazbě na vzdělávací cíle 21. století – pilíře evropské vzdělanosti - škola nabývá nových funkcí:

Ø **kvalifikační, socializační, integrační, personalizační**

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice Bílá kniha - výtah⁵

Základní vzdělávání

Je i nadále rozlišeno na vzdělávání na 1. a 2. stupni.

1. stupeň základního vzdělávání

Cílem 1. stupně základního vzdělávání je vytváření předpokladů pro celoživotní učení - získávání základních návyků a dovedností

První stupeň základního vzdělávání

- Ø Je z hlediska vývoje žáků **velmi významným a didakticky specifickým stupněm vzdělávání**. Zprostředkovává žákům především *přechod* z režimově volnějšího a příznivějšího rodinného života a předškolního vzdělávání *do systematického povinného vzdělávání*.
- Ø Postupně **minimalizovat vyčleňování talentovaných žáků do výběrových tříd** pro celou dobu výuky.
- Ø **Minimalizovat trvalé vyčleňování žáků se sociálními, zdravotními a učebními problémy**
- Ø **Snížení nepřiměřeného počtu odkladů zahájení povinné školní docházky**, které jsou výrazem obav rodičů z obtíží dítěte ve škole, *i nepříznivých dopadů počátečních neúspěchů na vztah ke škole, učitelům a k dalšímu učení*.
- Ø **Změny v pojetí vyučování** znamenají především **změnu myšlení učitelů i rodičů**

⁵ Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha. Praha: MŠMT ČR, 2001. s. 47-51. ISBN 80-211-0372-8.

- Ø Základem pro takto pojaté vzdělávání musí být *příznivé sociální, emocionální a pracovní atmosféra*. Školy musí být pro žáka místem pozitivních prožitků a zajímavých zkušeností.
- Ø Každý učitel by měl umět *individualizovaně pracovat s celou šíří dětské populace* a zvládat základní postupy při korekci učebních a jiných problémů.
- Ø Důležitá je *spolupráce s odbornými týmy učitelů 2. stupně* při vytváření příznivého klimatu školy, případně školního kurikula a *spolupráce s rodiči žáků*

Doporučení:

- ***Zvýraznit význam a specifika 1. stupně základního vzdělávání ve stěžejních pedagogických dokumentech a návazných prvcích vzdělávacího systému.***
 - § Definovat v zákonu 1. stupeň základního vzdělávání jako samostatnou vzdělávací úroveň se specifickými cíli a potřebami.
 - § Profesní **odbornost učitelů 1. stupně** základního vzdělávání pojímat jako **rovnocennou s oborovým vzděláním učitelů vyšších stupňů** (v jeho významu, v náročnosti, ohodnocení).
- ***Vytvořit v rámci Státního vzdělávacího programu rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a v něm stanovit specifické cíle, obsah, výstupní klíčové kompetence a podmínky pro vzdělávání na 1. stupni základního vzdělávání. Podporovat vznik školních vzdělávacích programů (školních kurikul) se specifikou 1. stupně.***
 - § Uplatnit systém stimulace škol ke kvalitní přípravě a realizaci školních kurikul.
 - § Zvýšit pedagogickou autonomii učitelů 1. stupně základního vzdělávání i jejich odpovědnost za změny v pojetí vyučování.
- ***Klást důraz na celkovou proměnu života školy a vyučování v souladu s potřebami žáků.***
 - § Měnit klima ve třídách, způsoby motivace, metody učení a hodnocení žáků v souladu s jejich individuálními možnostmi, učebními a výkonovými změnami. **Umožnit slovní hodnocení po dohodě školy a rodičů v rozsahu celého 1. stupně základního vzdělávání.**
 - § Klást důraz na průběžnou diagnostiku žáků a uzavřít 1. stupeň základního vzdělávání **všestrannou diagnózou vývoje** dítěte a posouzením jeho předpokladů pro další vzdělávací dráhu jako důležitou zprávou pro dítě a jeho rodiče.
 - § Variabilnější organizaci a individualizaci výuky na 1. stupni základního vzdělávání posilovat i zvyšováním časové dotace v učebních plánech.
 - § Využít poklesu počtu žáků k finanční podpoře širší a diferencované výuky (posílení **jazykové výuky od 3. ročníku**, základů informatiky, volitelných předmětů, projektového vyučování, zavedení funkce **asistenta**, umožnit funkci školního **psychologa** atd.).
- ***Změnit koncepci vzdělávání učitelů pro 1. stupeň základního vzdělávání, dbát na vyváženost předmětové, pedagogicko-psychologické a praktické složky přípravy.***

- § Vzdělávání učitelů 1. stupně základního vzdělávání zaměřit na širší spektrum profesních dovedností souvisejících s integračními trendy výuky, přeměnou života školy, týmovou tvorbou školních kurikul, diagnostikou žáků atd. Tomu přizpůsobit i model přijímacího řízení ke studiu (osobnostní předpoklady, práce s mládeží, pedagogická praxe).
- § Zavést funkci pedagogického asistenta absolventů gymnázií a VOŠ s pedagogickým a sociálním zaměřením, případně absolventů učitelského studia v rámci civilní služby.
- § Hodnotit učitele 1. stupně základního vzdělávání především za jeho úsilí o proměnu vztahu učitel-žák, vnitřního klimatu ve třídě, vhodnou motivaci k učení a individuální přístup k žákům.

Druhý stupeň základního vzdělávání

Cílem 2. stupně základního vzdělávání je především poskytnout žákům co nejkvalitnější základ všeobecného vzdělání.

- Ø To znamená vybavit je jasnými **vztahy k základním lidským hodnotám** a takovými **všeobecnými vědomostmi a praktickými dovednostmi**, které jim dovolí pokračovat v dalším stále specializovanějším vzdělávání i v rozvoji různých zájmových činností a nebudou žádného z nich odrazovat ani limitovat při poznávání nových oblastí lidského vědění a nových aktivit.
- Ø *Důraz je kladen na motivaci k učení*, na osvojení základních strategií učení, na rozvíjení vlastních schopností a zájmů, na tvořivost a tvořivé řešení problémů, na osvojení účinné komunikace, na spolupráci a respekt k práci druhých, na schopnost projevat se jako svobodná osobnost, na toleranci a ohleduplnost, na citlivý a vnímavý vztah k lidem i přírodě, na odpovědný vztah k sobě a svému zdraví, na reálný odhad vlastních možností.
- Ø Základem je na tomto stupni základního vzdělávání další poznávání, podchycování a rozvíjení *potencialit jednotlivých žáků*. Proto je pro tento stupeň vzdělávání velmi významná **vnitřní diference povinné i nepovinné (zájmové) části vzdělávání**. S tím souvisí i snaha co
- Ø Důležitý je **vzájemný vztah učitelů a žáků**, který musí být založen na důvěře, vzájemném respektování, prostoru pro názory všech, důslednosti v práci a plnění úkolů, na objektivnosti hodnocení, na vnášení aktivních prvků demokracie do života škol, na přenášení většího podílu odpovědnosti za vlastní jednání na žáky.
- Ø **Hodnocení** by mělo zásadně vycházet z jasně zadaných úkolů či oblastí vzdělávání a z předem známých pravidel a **kritérií**. Musí být především zaměřeno na **odhalování toho, co žák zná, a ne na chybu a neznalost**.
- Ø *Změny v pojetí vyučování na 2. stupni základního vzdělávání* znamenají především důsledný **posun od předávání „hotových“ poznatků - systémů, přehledů a hodnot ke způsobům jejich hledání a nalézání**, od převažující dominantní role učitele jako zprostředkovatele učiva k využití přirozené aktivity žáků daného věku a jejich mimoškolních zájmů a znalostí k vypracovávání vlastních rozsáhlejších projektů a prací na základě vyhledávání a třídění informací.
- Ø Pro **učitele** to znamená **překonat univerzální schéma vyučovacího procesu** a neměnné struktury vyučovací hodiny i metod práce, přehodnocovat náhled na efektivní a neefektivní využití vyučovacího času, *obnovovat úzkou spolupráci s učiteli stejných, ale i zdánlivě odlišných předmětů*.

Doporučení:

- **Komplexně řešit postupný přechod ze selektivního na integrovaný vnitřně diferencovaný druhý stupeň základního vzdělávání, který umožní vytvářet co nejlepší podmínky pro všechny žáky, pro rozvoj talentů i pro integraci znevýhodněných žáků a který oslabí důvody k vyčleňování žáků do specializovaných škol či tříd.**
 - § Postupně zrušit víceletá gymnázia. Tuto úpravu zakotvit legislativně a považovat ji za jednu ze stěžejních změn celého vzdělávacího systému.
 - § Obsahovou bohatost a vnitřní diferenciaci druhého stupně základního vzdělávání zabezpečit legislativně, organizačně, personálně, materiálně i finančně.
 - § Stanovením **pohyblivého horního rozmezí hodin v učebním plánu** umožnit podle podmínek školy větší podíl volitelných předmětů, integraci předmětů, dvě úrovně výuky předmětů, výuku v blocích a projektech, výuku v heterogenních skupinách, volnou práci, výuku podle týdenního plánu a další způsoby diferenciaci a individualizace podle zájmů a speciálních potřeb žáků.
 - § Na činnosti vyplývající z naplňování učebního plánu navázat širokou nabídkou **zájmových a volnočasových aktivit v režimu školy.**
 - § Kvalitu 2. stupně základního vzdělávání podpořit zavedením **funkcí asistenta či pomocného učitele, školního psychologa**, koordinátorů konkrétních výchovných činností aj.
- **Vytvořit v rámci Státního programu vzdělávání rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a v něm stanovit specifické cíle, obsah, výstupní klíčové kompetence a podmínky pro vzdělávání na 2. stupni základního vzdělávání. Podporovat vznik školních vzdělávacích programů (školních kurikul) se specifikou 2. stupně.**
 - § Vytvořit prostor pro tvorbu a realizaci školních kurikul, pro vnitřní diferenciaci a profilaci škol v souladu s potřebami žáků.
 - § Zvýšit pedagogickou autonomii učitelů 2. stupně, podpořit jejich spolupráci a společnou odpovědnost za změny v pojetí vyučování, klimatu školy, uplatňovaných metodách výuky.
 - § Grantově podpořit modelové projekty pro integraci předmětů, pro komplexní rozvoj zdraví žáků i učitelů i další formy profilace vzdělávání a péče o žáky.
- **Podpořit inovativní programy a činnosti, vycházející ze vzdělávacích potřeb žáků daného věku.**
 - § Měnit **klima** ve třídách, způsoby motivace žáků a vyučovací metody.
 - § Prosadit **změny v hodnocení žáků**, hodnotit žáky zásadně vzhledem k jejich individuálním výkonům, uplatnit systém závěrečného nebo průběžného hodnocení učebních výsledků žáků, jehož závěry by byly akceptovány středními školami při přijímání na tyto školy.

- § Uzavřít 2. stupeň základního vzdělávání **všestrannou diagnózou vývoje žáka**, posouzením předpokladů pro jeho další vzdělávací dráhu a doporučením volby studijního či učebního oboru, které by se mělo stát základem pro jeho přijetí.
- § V hodnocení škol preferovat **aktivitu vedení škol**, velký podíl učitelů na obsahové a organizační přípravě vzdělávání, shodu mezi učiteli při vykonávání profesních činností, strukturaci výuky, její kvalitu i náročnost, atmosféru života školy, komunikaci mezi žáky a učiteli, způsoby hodnocení výsledků vzdělávání, intenzivní spolupráci s rodiči. K tomu zpracovat potřebná kritéria.
- § Bonifikovat učitele za práci se zdravotně postiženými žáky, za metodickou koordinaci dané vzdělávací oblasti na škole, za vedení studentů oboru učitelství (fakultní učitele) i za další nadstandardní činnost.
- § Vytvořit prostor pro výzkumné ověřování inovativních změn a efektivity vzdělávání za účasti učitelů 2. stupně – grantová podpora.
- *Uplatnit změny v přípravě a dalším vzdělávání učitelů 2. stupně základního vzdělávání*
- § Rozšířit a zkvalitnit **vzdělávání učitelů v týmových a inovativních činnostech**, zařadit větší podíl osobnostně sociální přípravy, didaktiky, speciální pedagogiky a praxe.
- § Zavést **víceoborovou přípravu** a umožnit ve větší míře rozšiřující studium 3. aprobace na PedF jako předpoklad pro integraci předmětů.
- § Podpořit projekty dalšího vzdělávání učitelů 2. stupně zaměřeného na změnu postojů prožitkovým učením (psychologická část – úvodní cyklus), pedagogické dovednosti (kooperativní učení, řízení týmové spolupráce, projektové učení), práci na vlastním rozvoji (sebehodnocení, komunikace, řešení konfliktů, videotrénink interakcí, zvládnání stresu), výcvik učitelských sborů v týmové spolupráce při realizaci společných projektů.

DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY ČR

Rok 2002

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy z roku 2002 rozpracoval strategické linie Bílé knihy do konkrétních úkolů, které měly být realizovány.

Šlo zejména o:

1. Reformu a modernizaci cílů a obsahu vzdělávání
2. Reformu ukončování středoškolského studia
3. Péči o kvalitu, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání
4. Rozvoj integrovaného, diagnostického, informačního a poradenského systému v oblasti vzdělávání
5. Optimalizaci vzdělávací nabídky a institucionální struktury regionálního školství
6. Zkvalitnění podmínek práce pedagogických a řídicích pracovníků škol
7. Vznik veřejných vysokých škol neuniverzitního typu a rozvoj dalších forem vzdělávání

Kraje měli povinnost zpracovávat dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje na své úrovni poprvé v roce 2003.

Rok 2005

V roce 2005 byl vydán Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR pro nadcházející období. Tato verze vyhodnocuje úkoly stanovené v dlouhodobém záměru z roku 2002 a stanovuje postup dalších prací a naznačuje potřebu finančních prostředků pro uskutečňování změn.

Obsahuje šest strategických směrů:

- 1) Zkvalitnění a modernizace vzdělávání
- 2) Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání
- 3) Zajišťování rovností příležitostí ke vzdělávání
- 4) Rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství
- 5) zajišťování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků
- 6) Podpora dalšího vzdělávání

Náležitosti tohoto dokumentu se stanoví vyhláškou č. 15/2005, která stanoví současně i náležitosti výročních zpráv a hodnocení školy.

Skládá se z:

- a) analýzy dosaženého stavu a změn oproti předchozímu dlouhodobému záměru
- b) priorit rozvoje vzdělávací soustavy a způsobu jejich realizace a podpory
- c) cílů a úkolů pro jednotlivé oblasti vzdělávání, struktury budoucí vzdělávací nabídky
- d) návrhu rozvojových programů včetně účasti na mezinárodních programech
- e) ekonomické části včetně návrhů finančního zajištění stanovených priorit, úkolů a cílů

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

RVP ZV byl po tříletém ověřování a schvalování schválen MŠMT ČR v září 2004 jako závazný dokument pro všechny základní školy v ČR a jako povinně závazný od školního roku 2007/8. Od tohoto roku nastává všem školám povinnost pracovat podle svých školních vzdělávacích programů v 1. a 6. ročníku základní školy.

Jde o program, který by měl s pomocí vnějších a vnitřních evaluačních nástrojů garantovat vnitřní přeměnu našeho základního vzdělávání.

RVP ZV se svou funkcí blíží dnešnímu Standardu základního vzdělávání, není dokumentem určeným přímo k výuce, ale materiálem pro nastolení nové koncepce výchovy a vzdělávání, která vymezením očekávaných výsledků vzdělávání v podobě klíčových kompetencí a výstupů definuje závazný výsledek vzdělávání a učivo jako prostředek tohoto vzdělávání a rozvoje dítěte. **Akcent je tedy kladen na dítě a jeho rozvoj**, nikoliv na učivo, jak tomu bylo v minulosti.

Priority v základním vzdělání:

- Akcent na porozumění hodnotám
- Akcent na dovednosti komunikace a kooperace
- Akcent na chápání globálních problémů
- Akcent na aktivní ovlivňování a ochranu zdraví
- Akcent na praktické činnosti denního života
- Akcent na výchovu samostatného myšlení, jednání a vzdělávání

Specifické principy RVP ZV

- Ø Navazuje na RVP PV a je východiskem pro vytváření rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání
- Ø Vymezuje vše, co je společné a nezbytné pro vzdělávání žáků v každé škole, která realizuje povinné základní vzdělávání, včetně víceletých středních škol
- Ø Specifikuje úroveň klíčových kompetencí, k nimž by měli žáci směřovat
- Ø Vymezuje závazný vzdělávací obsah (očekávané výstupy a učivo jako prostředek) na úrovni, kterou si mají osvojit žáci v základním vzdělávání
- Ø Podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu, včetně možnosti jeho vhodného propojování a předpokládá volbu různých vzdělávacích postupů. Odlišných metod a forem výuky ve shodě s individuálními potřebami žáků
- Ø Umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami)
- Ø Je závazný pro všechny střední školy při stanovování požadavků přijímacího řízení pro vstup do středního vzdělávání

VÝROČNÍ ZPRÁVY

V souladu s dokumenty, které určují směr rozvoje vzdělávání v České republice, je nutné provádět pravidelná hodnocení v celém vzdělávacím systému, zda-li se naše vzdělávání k danému směru přibližuje či nikoliv. Z tohoto důvodu bývá prováděno hodnocení na různých úrovních, které vyústí v pravidelné výroční zprávy.

<i>zpracovává</i>	<i>MŠMT</i>	<i>Krajský úřad</i>	<i>Ředitel ZŠ, SŠ, VOŠ</i>
<i>předkládá</i>	<i>vládě</i>	<i>zastupitelstvu a MŠMT</i>	<i>zřizovateli</i>
<i>zveřejňuje</i>	<i>dálkový přístup</i>	<i>dálkový přístup</i>	<i>přístupné místo ve škole</i>
<i>frekvence</i>	<i>každoročně</i>		